

Prästen försäkrade att grottornas antal uppgick till 1,800, men att han blott i nio av dem två gånger om dagen måste göra "k'ot'ou" eller knäfall med pannan mot golvet. Då skymningen var nära, tittade vi blott in i ett par av de närmaste grottorna, på vilkas väggar gudabilder blivit målade. Dessa saknade allt intresse. De hade blivit utförda efter revolutionen (1911). Vår vän prästen förklarade att det var meningen att samla in medel att renovera alla de mer än tusenåriga urblekta eller ramponerade målningarna. Därmed skulle deras historiska och konstnärliga värde fullständigt förstöras. Av det ryktbara bibliotek, som på sin tid förvarades i grottor vid Ch'ien-fo-tung och som 1908 och 1909 vittjades av Stein och Pelliot, fanns nu icke den minsta lilla dokumentrulle kvar. Det som blivit över sedan huvudmassan av bibliotekets manuskripttrullar förts till London och Paris, hade plundrats av ämbetsmän eller sålts till kreti och pleti. Ännu för några få år sedan förekommo dylika skriftrullar på kinesiska, tibetanska eller indiska språk i öppna handeln och icke minst i Suchows basarer kunde de köpas. Ett antal av dem förvaras också i Nationalbiblioteket i Peking.

Vår resa till Tun-hwang hade, såsom redan är nämnt, ett helt annat mål än att besöka "De tusen buddhorns grottor". Dessa hade grundligt undersökts, skildrats, avbildats och uppmätts av fackmän och jag saknade alla förutsättningar att i dem finna något nytt. Att jag ändå besökte dem var dels ett utslag av